

пептрѣ

МИШТЕ, ШИМЪ ШИ ЛИТЕРАТУРЪ.

№. 41.

Luni, 7. Octomvrie

1846.

Чева деспре лимва ромънъ.

(Дилкеиере.)

Ортографіа.

Сънт сѣгръ къ тълдѣ ромънѣ вор литереле латіне; пептрѣкъ маї тодѣ, къ-рора лі с'а пропѣс дн аніі трекудѣ адоп-тареа лор кънд с'а фѣкѣт авонаціе ла къриерѣл де амбе сесе, къ таре ентѣсіаст аѣ апроват черереа редаціеі, шїнд къ къ адоп-тареа лор не апропиет тълт, маї де тоате паціле чївілісате але глобълѣ, каре апропиере не е де таре фолос.

Къ ачесте літере се поате скріе лимва ромънъ къ таре фачілітате. Спре ачест ресълтат мі се паре къ ар фї віне съ фї-съм деокамдатъ патрѣ вокале дїп челе латіне, къ къте зп семп д'асвпра, каре съ репресенте дн тодѣ касїі не ъ, д, оа шї не еа, асеменеа шї чїпчї консоане пептрѣ ч, з, ц, ш шї ц, кънд конфѣзареа саѣ де-клареа пѣ спѣне кърат че літере латіне се каде съ пѣнем дн локѣл челор чїрїлі-ене къ каре не ам дедат де атъдїа ані.

Лїтера п дела препосїдїа дн саѣ іп: се скїмѣ дн т днпїнте де консоанеле въ-зале в, т шї п. Іар челеалте семне ортографїче прекум ('), (—) шї челт., нї ле спѣне грѣматїка.

Нѣмаї дн ачесте реголе мі се паре къ ар фї віне деокамдатъ пептрѣ фачілі-тате съ се тѣрцінеаскъ тоатѣ ортогра-фіа лимвеі ромъне. Зїк деокамдатъ, фїндкъ пѣ пѣтем авеа авторїтате асолѣтъ песте фаптеле вїиторїміі.

Аша, пѣ сънт сїлідї вїедїї ромънѣ акѣм кънд сънт дїккъ некондї, съ кавте дерїваціа фїе-кърїї зїсерї кънд скріѣ шї еї къте о къртиоарѣ дн тревїле лор челе партїколаре; ш' апої нїчї къ пот фаче тодѣ ачестеа, пептрѣкъ е песте пѣ-тїндѣ съ шї дѣведе тодѣ літературеа лим-веі, пептрѣ каре, фїндкъ лимва поастрѣ е преа тълт депѣртатѣ де тїпѣл еї чел прїмітїв, тревѣе съ дѣведе тоате лимбеле че аѣ афїнітате къ дѣнса, шї нѣмаї дѣпе атѣтеа пепѣмѣрате сѣдорї с'о поатѣ скріе къ ортографїе.

Пе лѣнгѣ ачестеа мі се паре къ нїчї пѣ не есте печесарїѣ акѣм лѣсѣл лі-терарїѣ, адекъ ортографїа класїкѣ, каре поате къ е кавса нешїрїї дн-тре літерадїї пощрї; къчї акѣм авет неапѣратѣ тре-вїндѣ де вїне шї де паче лѣнгѣ шї латѣ дн тот сїмѣл, ка съ крещет шї съ не фортѣм вѣрбадї марї, вравї шї вїртошї; шї атѣнчї ацївнѣнд ла класїчїтате фїїторїмеа ромънъ поате къ 'л ва дѣвѣрѣца, фїндкъ

дн сине ши се паре преа систематик. Лв-сѣл поате вені ла о націе дѣпъ че а копт-о соареле цѣиндеі ши ал моралеі.

Констрѣѣа.

Фіиндкѣ пѣ авем пѣпъ акѣм регъле де констрѣѣе date ла лѣтінъ, ми се паре къ ар фі віне съ прочедем спре кѣпо-цѣида лор дн модѣл ачеста: Съ не дн-вѣдѣм маі днтеі грѣматика лімбеі; съ стѣ-дін дїсертаціе літераріі але вѣрваділор ромѣні каре 'ши кѣпоск лімба маі віне декѣт поі; съ речітїм адеца скріселе че-лор маі вѣні авторі ши традѣкѣторі ро-мѣні каре кѣпоскѣнд прїнципїіле лімбеі аѣ констрѣѣа чеа маі кѣратъ; съ конверсѣм кѣ скоп літераріѣ де тѣлте орї кѣ ромѣні дїн дїферїте локѣрї, каре съ пѣ цїе нїчі о лімбъ стрейнъ, ши маі кѣ сеатъ кѣ де-ранї, кѣ пѣмаі ла дїншіі гѣсім адевѣрата констрѣѣе а лімбеі; фїиндкѣ чеїмалдї ро-мѣні каре пѣ се окѣпъ кѣ літератѣра лім-беі, се іаѣ фѣрѣ съ воіаскѣ дѣпе челе стрейне, пе каре фїреѣе кѣ ле кѣпоск маі віне декѣт пе а лор, кѣ ле аѣ днвѣдат систематик де пе прїнципїі скрісе. Апої пе ачесте вѣсе съ пе есерчїтѣм пѣмаі пентрѣ сїне - пе маі днтіі ла компосїціі орїцінале, ка съ апѣкѣм съ пе поседем лімба, ши пе вѣрѣм ла традѣчере дїн ав-торїі класїчі аї лімбелор кѣлтївате (пре-ферїнд пе чеї італїанї, фїиндкѣ есте кѣпо-скѣт: кѣ лімба лор аре маі ачееа 'ши кон-стрѣѣе кѣ а поастрѣ), ка съ пѣтем а пе о тѣсѣра оаре-кѣм кѣ ачестеа, кѣт вом пѣтеа. Асеменеа дрѣм ми се паре кѣ аѣ цїпѣт маі тоате націе дн кѣлтївареа лімбелор, де ле аѣ адѣс ла класїчїтате.

Нѣмаї де пе тоате ачесте сѣдорї ми се паре къ ар пѣтеа съ се еманчїпе вл-жѣне ромѣн дн карїера скріерїі, кѣт де-спре кѣпоцѣида лімбеі; ши прїн вѣрмаре пѣмаї де атѣнчї днпїте поате сѣ'ши деа скріселе ла лѣтїнъ: аша е соарта націі-лор че п'аѣ апѣкат днкѣ сѣ'ши кѣлтїве лімба ка съ аїбъ дїціонарїі ши грѣматїче ком-плете, ка нїѣе оглїнде, дн каре съ се вїте авторїі кѣнд іаѣ пеана дн тѣлѣ. Фѣрѣ сѣдоаре серїоасѣ кѣ скоп морал ши патриотик пѣ есе нїмїк перфет. Пѣ-цїн днсъ, ши кѣрареа се ва вѣтѣтѣрї; вор еші тінерї кѣ талант каре вор дес-волта маі систематик ачесте сїмпле о-серваціі.

Де ши констрѣѣа впеї лімбе пѣ е константѣ, чї се модїфікѣ дн паралел кѣ кѣрѣереа темпѣлѣї, дар нїчі одатъ пѣ 'ши перде прїнципїіле де ла каре а плекат; ачесте прїнципїі сѣят пропрїетатеа масеї попомѣлѣї; де ачееа се кѣвіне съ ле кѣ-поаѣем аша кѣм ле аре ши ел. Лімба внѣї individ, кѣт де перфетъ съ фїе, фїинд-кѣ е пѣмаї вл ідеалїст партїколар, нїчі одатъ пѣ поате серві де портѣ фїїторїміі; іар а націеї е немѣтавілѣ ши етерпѣ, пен-трѣ кѣ е сѣв протекїа дївінъ.

М'ам ферїт съ адѣк есемпле де ворѣе ши де локѣцїі віціоасе, темѣндѣмъ съ пѣ се іа дрепт персоналїтѣдї, ши нїчі посї-дїа теа дн соціетате нїчі днкредереа пѣ-вїкѣлѣї кѣ каре пѣ м'ам опорат пѣпѣ акѣм, пѣ тѣ пот гаранці де атакѣл крї-тїчелор че ар кѣрѣе поате дїн пасї-внї ши дїн едѣкаѣїе фѣрѣ деплїнъ мора-лїтате.

Рог не опоравилъ пълникъ съ айбъ възплате а тѣ критика къ патриотизмъ; не mine асемenea критикъ тѣ встреще ші дмї дѣ виадъ. Нѣ скрїѣ ка тп фанатикъ партизан ал радикалистълзи, шїїнд къ фанатистъл а деценерат лївертатеа шї релїѣа чеа маї сънтъ.

Рог шї не Домнїї литератї ромънї, кърора плекат ла съпън дп есамен ачесте сїмпле осервацїї, съ вїне воеаскъ а маї фаче дїп кънд дп кънд адънанде литерарїї дп каре съ се маї десватъ идеїме фїе кървїа дїп Дѣмнеалор: къчї есте шїѣт къ дїп фрекареа идеїлор контрарїї де тѣлте орї саре скїнтеїа верїтѣдїї, каре спер къ ї ва зпї. Шї аша, де вор авеа възплате, дѣне авторїтатеа че аѣ асѣпра пълникълзи, съ decidъ одатъ че сїстемъ съ дѣтврѣдъм тодї, вом фаче шї пої чел пѣдїп кѣт фѣкъръ шї Гречїї пълъ акѣм, дп свѣрт тїмп; алтмїнтрелеа вом маї дпота тѣлт дп конфѣсїа дп каре не афлѣм асѣлзи, пълъ кънд Проведенда мїлїндѣсе де мїсерїа поастръ не ва дппѣка шї не ва зпї не тодї. Пълъ атѣпчї дпсъ пѣ вом вїа нїчї вом шѣрї, чї вом ста, къ тоатъ атївїтатеа че вом авеа, амордїдї дптр'о лѣнгоаре мораль каре е маї реа декѣт моартеа дпсъ'шї.

Ачесте идеї пѣ pretїнд къ сънт пої дп спецїа лор, нїчї пропрїї але теле. Еле свнт ресѣлтатѣл маї тѣлтор конверсацїї литерарїї че ам авѣт къ дїферїдї вѣрвадї ромънї шїѣдї де пълникъ къ шї кѣпоск лїмва преа вїне. Дѣмнеалор аѣ авѣт възплате съ'шї дпмпанте дп інїмъ ачестъ семендъ сакрѣ шї фрѣтїферъ, к' зп zel demn de lazda тѣтѣлор ромънїлор. Де ачееа Дѣмнеалор лї се кѣвїне тоатъ

опоареа пентрѣ ачесте идеї; іар еѣ тѣ тѣлѣтмеск пѣмаї къ рекъношїонда че ам кѣтре Дѣмнеалор пентрѣ ачесте вїнефапте къ каре м'аѣ дпдаторат, рекъношїондъ не каре воїѣ консерва о пълъ воїѣ інтра дп пѣшѣнт.

Вѣзкрещї. 1846, Септ. 7.

К. Вїшореванъ.

Р Е Е Л.

Вїедїме вѣрвадїлор марї кѣспїнд дпвѣдѣтѣрї марї. Ної дп вара трекътъ вѣзѣрѣм врео дѣѣ вравѣре полїтїче а ле лѣї Сїр Роберт Пеел ка мїнїстръ а Брїтанїеї, шї сїмдїрѣм о дорїндъ де ал кѣпѣще маї де апрѣне.

Пеел есте фїїл чел маї маре ал лѣї Роберт Пеел, зпѣл дїп арїстокрадїї Англіеї, каре ла 1800 фѣ пѣлдат дп рапг де варонет шї каре авѣ челе маї дптїнсе манѣфѣштѣрї де вѣтѣвек дп комїтатѣл Lancashire, дп кѣт ла шѣртѣа са лѣсъ фамїліеї сале богѣдїе дп преѣ дѣѣзечї шї чїпчї мїліѣне фїорїнї арѣ. Аша дар мїнїстрѣл Пеел есте фечорѣл зпїї от богат, каре дп фаврїчеле сале да де лѣкѣрѣ ла 15 мїї ѣменї. — Сїр Роберт Пеел с'аѣ пѣскѣт ла а. 1788 шї дпшї лѣѣ крещерѣа прїмаре деодатъ къ репѣмїтѣл поет лорд Byron дп шкѣлеле деле Харров, де знде апої трекъ ла лѣздата зпїверсїтате дела Oxford, знде фѣ eminent маї тѣлт прїп сїлїндъ маре, де кѣт прїп таленте стрѣлѣчїте. Пеел ла а. 1809 се шї алеасѣ депѣтат прїп інфлѣнѣда чеа маре а богѣдїеї татѣсъѣ. Апої атѣт опїнїїле сале полїтїче, кѣт шї а ле татѣсъѣ дп фѣкѣрѣ

пóстре, пептрѣкъ дѣпъ о есперииндъ ши черчетаре днделзнгъ ши маторъ ш'аѣ скитват пъререа, кьнд дн контръ фошїи сѣ контрарї дл лъзда, кьчї се шїе фолосї де еспериинда вїедеї.

Дѣпъ свїреа ла троп а лѣї Вїлхелм IV. partїda лїбералъ (Whig) дшї днчепѣ атавзрїле греле ши днвїнгъторе асвпра мїністерїлѣї; атъчї Пеел ши Веллїнгтон се въззрѣ пърѣсїдї кїар де partїda лор консерватївѣ, кареа дѣпъ че се лецївї десровїреа католичїлор, дшї свѣтресе днкредереа де ла еї. Пеел дн Ноеввр. 1830 дшї dede dїmїcїa, апої се пѣсе дн фрѣптеа опосїдїеї асвпра повлѣї мїністерїѣ лїберал свѣпт Grey, ши кѣ прїлежъл тѣределор десватерї пептрѣ реформареа парламентлѣї ши а алецерїлор дл вѣтѣ кѣ тóтъ пѣтереа кѣвѣптелѣї, ва знеорї ши кѣ патїмѣ неацентатѣ дела ачест вѣрват. Ачеастѣ вазсѣ тѣетóре фóрте адънк дн вїада полїтїкѣ ши чївїлѣ а Брїтанїеї се пролзпїцї пѣпъ ла а. 1832, кьнд пе ла Маїѣ днсѣш мїністерїлѣ Whig се клѣтїа таре, дн кѣт Веллїнгтон прїмї днсѣрчїнареа дела рецеле, а компъне, зп алт мїністерїѣ. Пеел днсѣ астѣдатѣ пѣ вої а прїмї нїчї зп пост, чї декларѣ, кѣ ел пѣ ва лѣа парте ла о адмїнїстрадїе, кареа стѣ гата а прїмї ачеа лецївїре де реформѣ пе кареа ел о вѣтѣ аша тѣлт. Дар се vede кѣ Пеел кѣ мїптеа са чеа ацерѣ прїчепеа, кѣ нїчї с'ар пѣтѣ днтрецї зп мїністерїѣ, каре сѣ пóтъ пѣрта лѣпта дн контра опїнїеї пѣвлїче, кареа претїндеа реформѣ. Де атъчї днкóче Пеел де ши фъчеа знеорї опосїдїе греа мїністерїлѣї, се пѣрта днсѣ преа кѣмпѣтат, ва дндѣплекѣ пе тóтъ partїda са консерватївѣ ла зп кѣмпѣт маї mare.

Ла 1834 emїnd лорд Греї дн мїністерїѣ, ачеста кѣ лордѣл Мелворнѣ пѣ се пѣтѣ апѣра де ловїрї; дечї дн Ноевврїе фѣ descфїгдат фърѣ весте, ши Веллїнгтон репрїмї днсѣрчїнареа де а компъне їаръш алтѣл, дн ал кѣрѣї фрѣпте кїемарѣ кѣрѣнд пе Пеел, каре пе атъчї петречеа дн Італіа. О адресѣ ешїтѣ акѣма дн кондеїзл лѣї Пеел кѣтрѣ фошїї сѣї алегъторї дн Tamworth мерїтѣ а фї днсемнатѣ, кѣчї ачеаа дл вѣдеце маї тѣлт де кѣт тóте, кѣ Пеел дакѣ ера пѣпъ атъчї стрїнс консерватїв, акѣм се маї мѣїе, дар тот пѣмаї дѣпъ прове ши черкѣрї серїóсе. Аша ел декларѣ, кѣ се ва цїне стрїнс де лецеа реформеї (днтродъсѣ фóрѣ воїеа са) рекѣпоскѣндѣо де леце а статлѣї, кѣ ва свѣерї орї каре алтѣ реформѣ цїпїтóре спре рїдїкареа релелор dovedїте дн стат, фърѣ тотъш ка сѣ кѣтрїере ашезъмїптеле фндментале дн стат ши дн вїсерїкѣ. Днтр'ачеаа partїda Whig зпїтѣ дн парламент кѣ радїкалїї ши кѣ тодї прїетїнїї лѣї О'Коннел арънка змѣре де препѣсѣрї асвпра прокламациеї лѣї Пеел пе воїнд а креде кѣвїптелор лѣї, кѣчї еа дн зпїреа консерватївїлор рѣцїнїдї кѣ чеї маї кѣмпѣтадї аї лѣї Пеел vedeа пѣмаї респѣлтате кѣ тотѣл неплѣкѣте. Днсѣш Пеел разїмѣл ши скѣтѣл партїдеї сале прїп ачеа пелорочїтѣ днтрѣпїре фѣ днпедекат ши слѣвїт, пептрѣкъ ши зпїї ши алдїї пердѣрѣ днкредереа кѣтрѣ мїністерїѣ. Лѣпта днчепѣтѣ ла 1835 кѣ прїлежъл дескїдерїї парламентлѣї devenї фóрте греа прїп алецереа пресїдентлѣї касеї де жос дн контра воїндеї мїнїстрїлор. Пеел се лѣпта кѣ тóтъ вѣрѣвѣдїа дн контра тѣтѣрор валѣрїлор полїтїче, хотѣрѣт фїнд а днвїнде

ка оdatъ Питт, къ статорниче неклѣтѣтъ; дар къ прилежл десвaтерѣлор аспра тревѣлор вѣсерѣчецѣ дн Ирландѣа Пеел рѣтасъ дн-вѣнс, пентрѣкъ де шѣ ел воѣа'а регѣла прин леце ачеле тревѣ, дар лордѣл Рѣсел дн партеа лѣбералѣлор черѣ о лецѣвѣре декларѣторѣ, къ парламентѣл ар авѣ дрепт не-дѣспѣтат, де а лѣа тот прѣсосѣл преа ма-рѣлор венѣтрѣ вѣсерѣчецѣ реформате дн Ирландѣа шѣ але дн тревѣвѣ спре алте ско-пѣрѣ фолосѣторѣ. Ла ачест пѣнт делѣкат министрѣл къ тѣтъ дн прѣотивѣреа са фѣ вѣтѣт шѣ дн-вѣнс, дн кът тревѣвѣ сѣшѣ деа дѣмѣсѣа, дѣпѣ каре лорд Мелѣврнѣ дн-превѣкъ къ лорд Рѣсел апѣкарѣ кърта ста-тѣлѣ. Де ачѣ днколо Пеел се трасе къ тотѣл, шѣ пѣмаѣ атѣнчѣ се арѣнка къ тѣрѣе дн лѣпта парламентарѣ, кънд венѣа ла мѣжлок чева къ тотѣл днсемпѣторѣ, към ера шѣ реформареа комѣнитѣдѣлор четѣ-дѣне, къ каре прилеж днкредѣнцѣ пе аѣ сѣвѣ контрарѣ, къ ел есте гата а апѣра проѣктеле де реформе, де але кърор неапѣратѣ тревѣнцѣ ар фѣ пѣтрѣнс, токма де ва рѣтѣнѣ шѣ пѣрѣсѣт де а са партѣдѣ. Къ венѣреа рецѣнеѣ Вѣкторѣеѣ пе трон ла а. 1837 ера днкъ тот лѣбералѣ дн мѣни-стерѣв; маѣ тѣрѣлѣ ажѣнсѣрѣ ѣарѣш то-рѣнцѣ пе вѣ рѣстѣмп сѣвѣрт, пѣнѣ кънд па-ѣнте къ доѣ треѣ аѣ лордѣл Рѣсел шѣ Мелѣврнѣ овосѣдѣ фѣрте де апѣсѣтореле сарчѣнѣ але адмѣнѣстрацѣеѣ, ѣар лордѣл Пал-мерстон къзѣт фѣнд дн прѣвѣсѣрѣ греле ка мѣнѣстрѣ ал тревѣлор дн афарѣ, фѣ-кърѣ лок дн поѣ консерватѣвѣлор, дн акѣ-рор фрѣнте ѣар ажѣнсѣ Пеел. Лѣптеле шѣ лецѣвѣрѣе маѣ нѣкъ сѣвѣрѣшѣте сѣпт мѣнѣстерѣл лѣвѣ, днкѣдереа лѣвѣ О'Коннел, регѣлареа лецѣвѣ вѣкателор, а зѣхарѣлѣ шѣ.

а. шѣ а. сѣпт мѣлт маѣ прѣспете, дѣкѣт сѣ пѣ нѣкъ фѣ къпосѣкѣте ла тодѣ дн чѣтѣ-rea газетелор.

Сѣр Роберт Пеел де шѣ пѣ есте „пѣ-лотѣл (къртамѣл) каре днфрѣнтѣ фѣртѣ-пеле,“ де шѣ пѣ ѣ вѣрѣват къ преа таре тѣрѣе сѣфлетеаскъ, ел днсѣ арѣ о еспе-рѣнцѣ вогатѣ дн тревѣле статѣлѣ, о къ-пѣдѣнцѣ стрѣвѣтѣторѣ а репортѣрѣлор па-трѣеѣ сале, шѣ де къте орѣ пѣ ера рѣнѣт де сѣпрѣтѣл партидеѣ, лѣкрѣ къ мѣлт фолос пентрѣ патриѣ. Ка оратор ел стѣ дн ран-гѣл челор дн тѣ, дар ел пѣмаѣ днзѣплекѣ шѣ дѣче днчет пе аскѣлтѣторѣ къ сѣне, ѣар пѣвѣ рѣпѣще прин тѣрѣе, фок шѣ аѣе-рѣме. Лѣмба са пѣ ѣ пѣтернѣкъ, дар ѣ лѣмпѣде шѣ къратѣ; стѣлѣла сѣѣ есте регѣ-лат. Пеел есте вѣл дн ачѣе магнѣдѣ аѣ патриѣеѣ, карѣ се фолосѣск де вогѣдѣѣ спре о повѣлѣ днфрѣтсѣдѣре а вѣедеѣ. Богата са галерѣе де кадре (ѣкѣне, кѣпѣрѣ пор-трете) адеверѣазѣ фѣнѣл гѣст кътрѣ ар-теле фрѣшѣсе.

Дѣпѣ алѣѣ Г. Б.

Лѣтератѣрѣ ѣсторѣко-полѣтѣкъ.

Дн зѣмеле ачестеа се ѣвѣ ла Аѣзд о врожѣрѣ вогѣреаскъ де 5 $\frac{1}{2}$ кѣле, октав мѣк, тѣтѣлатѣ аша:

Черчетаре деспре кѣнезѣатѣрѣле трансѣлване; тот-де-одатѣ спре дндре-птѣдѣреа челор доѣ епѣскопѣ ромѣнѣ рѣ-спѣнс ла рефрѣнтѣрѣе лѣвѣ Траѣш шѣ маѣ вѣртѣс ла а ле лѣвѣ Шѣллер. Сѣрѣсѣ де ва повѣл патриѣт ѣвѣиторѣе де дрептате, едѣтѣ де маѣ мѣлѣдѣ. Аѣзд 1846*)

*) Днвѣреѣе аша: Vizsgálódás az Erdélyi ke- nézségéről; egyszersmind az erdélyi két

Щимъ къ дореск тълдї, ка ачеастъ кър-
тичїкъ, кѣм шї адѡа маї таре кареа есте
сѣв тїпарїѣ тїтълать: „Disertacie despre
orişinea sasilor din Transilvania“ съ еастъ
шї ромънеце, дѣпъ че стетеръ маї тълте
прїчинї вїнекъвълтате, ка ачелеаш съ се
пѣвлїче неапърат дн брешкаре алтъ лїмъ
а патріеї; днтр'ачеа не дндѡїм дакъ до-
рїторїї вор ажнїце ка съ ле чїтїаскъ акѣм
дн кърънд шї ромънеце. Дечї ачеастъ
Фѡїе есте днсърчїнатъ а фаче кѣпоскът
тѣкар дн кѣтева ръндърї кѣпрїнсѣл сѣв
тїтълатеї кърдї.

Авкторъл дѣпъ о прекъвълтаре крї-
тїкъ апѣкъ челе треї днтревърї пѣсе ро-
мънїлор де D. Шѣллер, каре сѣвъ аша:

а) Дакъ ромънїї аѣ фост маї пайнте
де сасї дн Трансїлванїа.

б) Каре аѣ фост стареа ромънїлор
фадъ кѣ констїтѣдїа дъреї маї пайнте де
венїреа сасїлор..

в) Дакъ сасїї аѣ деспоїат (жѣфѡїт)
не ромънї де дрептърїле не каре леаѣ
авѣт ачещїа.

Ачесте треї днтревъчѣнї контрасе
дн треї капете се деслеагъ шї се лїмпезе-
зекъ дѣпъ пѣтїнцъ кѣ атътеа адеверїнде
їсторїче, кѣ хрїсѡве шї дїплѡме, кѣте
пѣпъ дн ачест чеас п'аѣ маї възѣт нїмїнї
адѣпате дїн їсѡвръ фелїзрїте шї де прїн
архїве шї date дн фолосѣл ромънїлор ла
лѣмїнъ прїн тїпарїѣ. Нѣ пѣмаї се дове-
деде фїїнда ромънїлор дн Трансїлванїа
днкъ шї пайнте де маїїарї, чї тот деодатъ

се адевъреазъ, кѣ ромънїї днкъ дела Ст.
Стефан рецеме Ынгарїеї аѣ фост рекъно-
скѣдї де пропрїетарї сокотїдї кїар дн сен-
сѣл полїтїк а маї тълтор дїнвѣтрї, каре
се пѣмїа Districtus Valachorum, днтрѣ
каре дѡпадїїле се фѣчеа дѣпъ ѡсевїтъ да-
тїнъ шї леце, шї капїї, окъртѣиторїї,
саѣ кѣм се пѣмеск не словенеце кнезїї*)
ачелор дїстрїктърї ромънецїї (кѣм аѣ
фост Хадегѣл, Фьгърашѣл, Бранѣл, Ом-
лашѣл, Търнѣ рошѣ кѣ сателе де прїн
прецїѣр, Кїоарѣл ш. а.) ера пѣпѣмаї жѣ-
декъторї, чї тот деодатъ шї комънданцї
остъшецїї аї ромънїлор сѣпѣшї лор, карїї
днсъ нїчї декѣм пѣ ера їѡвацї, чї ера лї-
вертїнї, кам кѣм сѣнт асѣзї nobiles unius
sessionis, дндаторадї а апъра марцїнеле
кѣ брадѣл, армацї кѣ сѣцете, шї а гарнї-
zona прїн фортъределе търцїнаше.

Съ лѣсъм тїмпѣрїле маї веки; — сѣ
не апроїем кѣтрѣ веакѣл прївїлецїѣлѣї
Andrean не каре сасїї аѣ дн аѣ de magna
charta а лор, каре днсъ ла днчепѣт с'аѣ
дат пѣмаї Сївїенїлор, їар пѣ тѣтѣрор са-
сїлор, адевър, каре де днсъш D. Шѣллер
е скос ла лѣмїнъ. Кѣмкъ не атѣнчї ро-
мънїї се афла лѣккїнд дн пѣтър таре
апѣмїт дн партеа мерїдїоналъ а Трансїл-
ванїеї, внде асѣзї лѣккѣск местекацї кѣ
сасїї шї кѣ се възѣра де тѡте дрептърїле
кѣвенїте ѡменїлор шї патрїѡцїлор лїверї,
се адеверенце кѣ хрїсѡве рецещї дела апїї
1216 шї 1222**) (дн пѣмънтѣл Бърсеї).

oláh püspök igazolásául felelet Trausch és
főkép Schuller cáfolataira. Irta egy igaz-
ságkedvelő és. hazafi, kiadták többen. Nyem-
tattat: N. Einyeden 1846.

*) Кїнеаз ла сѣрвї шї ладѣмѣскалї днсеамнъ
пѣпъ асѣзї прїнчїне. princeps, prince,
Fürst.

**) Дн патрїархѣл: Onoprie.

1223 (сателе ши дингъла рѣпт дела ротъні ши дат монастиріи съсеци Керц), 1224 (дипрециѣрѣл Сивіилѣи), 1231 (Фьгърашѣл ши Сътвѣта), 1247 (алте кепезатѣрѣ пѣлѣ дн Олт), 1252 (кнезатѣл Зек, unde é асѣзѣи Хегігѣл 2½ чеасѣрѣ дела Брашов), 1260, 1272 (дела рецелѣ Ладіслаѣ), 1366 (сѣпт Лѣдовік I. чеарта ротънілор кѣ сасіи дн дингъла Бістріѣеи), 1488 (чеарта сатѣлѣи Рѣшінарѣс кѣ Сивіеніи). — Асеменеа, кѣмкѣ ротъніи аѣ авѣт а ле лор дістріктѣрѣ ши кнезатѣрѣ, жѣдекѣторіи ши команде атѣрпѣтѣре пѣмаі дела џепераліи чеі марі аі џѣреі се аратѣ кѣ врео 9 докѣменте веки, днчепѣнд дела апѣл 1301 пѣлѣ тѣрзіѣ дн веакѣл ал 16леа; днсѣ ачі авѣторѣл дорѣѣе а дескопері докѣменте ши маі тѣлте прівітѣре ла ачеасѣт матѣріе. Де ачі днколо аратѣ іарѣш дн хрісѣве, кѣм ротъніи лѣкѣиторі дн вечіпѣтате кѣ сасіи днші перѣѣрѣ пе рѣнд дрептѣріле політѣче ши ажѣнсерѣ сѣпѣші de facto. Кѣм? везі кап ал треілеа. Дн ачест кап авѣторѣл декларѣ, кѣ днсѣш зпії реѣі аѣ недрептѣџіт греѣ пе ротъні дн фаворѣл сасілор, ши адаогѣ кѣ недрптатеа é недрептате, вііе дела орі чіне. Ачі віна чеа маі греа каде асѣпра рецелѣи Матіас (каре преѣтм џітм кѣ тѣтѣ „дрептатеа са,“ ліпсіт фіінд пѣрѣѣреа, пентрѣ вані фѣчеа тѣлте неажѣнсе). — Кѣтрѣ капет авѣторѣл é аспрѣ кѣ паџіа сасѣ, дар чел пѣџіп нѣ é грѣвіан ка Транссіваніа немѣаскѣ дн Сивіѣ, карѣа ла Nr. 65 дн 17. Авг. а. к. фаџа 316 ворѣінд де рѣгѣмінтеа епіскопѣлѣи Мога аџерпѣтѣ ла а. 1837 дн фолосѣл клерѣлѣи сѣѣ нѣ се рѣшінеазѣ а днжѣра зікѣнд:

Gott sei seiner armen Seele gnaedig; er ist mit einer grossen Lüge auf dem Gewissen abgefahren. Bedeџі ла че маніѣрѣ делікатѣ днвѣџаџі ДВ. пѣвліџіџілор сасі пе ротъніи чеі крѣзі! Карѣ ротън ар фі аша можікос ши кѣніос ла інітѣ, ка сѣ днжѣре асѣфеліѣ пе чел маі тікѣлос попшор сѣсесѣ?! —

Дѣпѣ че авѣторѣл магнат а пѣмітеі кѣрѣі декларѣ, кѣ сасіи сѣпт рѣпіторіџ дрептѣрілор ротънеџіи ши німік маі пѣџіп, дѣпѣ че адаогѣ, кѣ нічі зп монарх ши нічі зп гѣверн п'аре дрепт а да алѣвіа че нѣ есте ал сѣѣ, апоі днкеіе аша:

„Даѣ о комѣнітате ротънѣ кѣ зпа сѣсасѣкѣ врѣ а пѣрта жѣдекатѣ, ачеаа зікѣнд аша, п'аре fogum (жѣдекатѣ), саѣ адікѣ п'аре жѣдекѣторіѣс дн каѣса пропріе; деѣі нѣ пѣтем прічепе ачеле декретѣрѣ, пріп карѣ ротънѣл de bono jure é тѣпнат дн калеа жѣдекѣџіи пентрѣ пѣпѣстѣріле сѣс дншіратѣ! Кѣ ачеаста жѣдекѣторіѣл чел маі палт декларѣ: „дѣі вѣнд дрептатеа, днсѣ тѣ жѣдекѣте пентрѣ еа.“ Даѣ чінеѣа п'аре дрептате, кѣ че кѣзѣнт дн тѣлѣ леѣеа ла калеа жѣдекѣџеі? Аѣ пѣтесе прѣсѣпѣне кѣ гѣвернѣл ар авѣ вѣкѣріе а днѣрѣжѣта пе попѣрѣ але кѣрор ел есте арвітрѣ де паче, спре черте, дѣштѣніи ши сѣрѣчіре? Дрептѣріле Маіестѣџіи реѣеџі рѣтѣн неатінсе: circa negotia cleri, Ecclesiarum, fundationum, educationis нѣ се пот траѣе ла дндоіалѣ! Аша дар пентрѣ че ар трѣѣві а тѣна ла калеа жѣдекѣџеі пе о рѣлеѣе саѣ алта, карѣа токѣта сѣпт ачел стеамѣт есте апѣсатѣ? Дн адеѣѣр се парѣ кѣ прѣтенсіа ачеаста џіптеазѣ deadрептѣл дн аколо, ка асѣпра капетелор ротъніміи, дн контра кѣреі (дѣпѣ днѣрѣіреа лѣі Траѣш Ф. 44) се зпісерѣ сасіи кѣ челелалте дѣѣ паџіи, дѣпѣ о днделѣогѣ хѣџіре жѣдекѣторѣаскѣ, пе фіінд еа репрезентатѣ, contra facientes сѣ се фрѣпгѣ варга (адікѣ сѣ о декларѣ де стінсѣ).“